2026-2027 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI

9. SINIF COĞRAFYA 1. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI PROVASI

Okul adı:		**Ders:** Coğrafya	**Tarih:**
Adı Soyadı:	**Sınıfı / Şubesi:**	**Numarası:**	**Puan:**

Nasıl puanlatılır?

1. Cevabını her şıkkın altındaki, etiketli (ör. **1a**) kutuya yaz.
2. Bitirince her sayfanın fotoğrafını çek: düz, aydınlık, sayfanın tamamı görünsün.
3. Son sayfadaki kodu okut, fotoğrafları yükle.
4. Yazın metne çevrilir; kontrol et ve puanlat. *(2. yazılı provasında okuma ve puanlama Pro'da.)*

Tablette ya da bilgisayarda doğrudan yazabilirsin: digikamp.com/ortak-yazili/9-sinif-cografya/prova

1. soru — 20 puan

Okulun bisiklet kulübü, pazar sabahı şehir dışına 30 km'lik bir tur düzenleyecek. Kulüp üyesi Elif, okulun bahçesindeki küçük hava istasyonunun ölçümlerini üç gün boyunca her sabah saat 08.00'de not ediyor:

Gün	Hava basıncı (hPa)	Bağıl nem (%)	Rüzgâr	Gökyüzü
Perşembe	1022	45	Hafif, kuzeyden	Açık
Cuma	1015	62	Orta, güneybatıdan	İnce, yüksek bulutlar
Cumartesi	1007	80	Kuvvetli, güneybatıdan	Kapalı, alçak bulutlar

a) Elif'in ölçümlerine dayanarak pazar sabahı için bir hava tahmini yapınız. Tahmininizi tablodaki en az iki değişkenin üç gün boyunca nasıl değiştiğini belirterek gerekçelendiriniz.

1a

1. soru (devam)

b) Tahmin ettiğiniz havanın bisiklet turuna iki etkisini yazınız.

1b

c) Kulüp başkanı, turun ertelenip ertelenmemesine karar verecek. Sizce tur ertelenmeli mi? Kararınızı gerekçesiyle yazınız ve tur yapılsa da yapılmasa da bu tür havalarda bisikletlilerin alması gereken iki önlemi belirtiniz.

1c

ç) Elif'in not defterinde şu iki cümle de var:

- I. "Şehrimizde kışlar ılık ve yağışlı, yazlar sıcak ve kurak geçer."
- II. "Cumartesi öğleden sonra kısa süreli sağanak yağış görüldü."

Bu cümlelerden hangisinin hava durumunu, hangisinin iklimi anlattığını gerekçesiyle yazınız.

1ç

2. soru

20 puan

Ayşe, ailesiyle birlikte kıyıdan yüksek dağlara uzanan bir vadide gezi yapıyor ve gözlemlerini not ediyor:

- (1) Sabah kıyıda, denizin yüzeyinden ince bir buğu yükseldiğini gördüm.
- (2) Vadinin yamaçları sık ormanlarla kaplıydı; ağaçların arasında hava serin ve nemliydi.
- (3) Yüksek ve sarp dağ sıraları, denizden gelen bulutların önünü kesiyordu.
- (4) Zirvelerin gölgede kalan yamaçlarında yaz ortasında bile erimemiş kar ve buz alanları vardı.
- (5) Öğleden sonra gökyüzünü kalın bulutlar kapladı, gök gürledi.

Yaylada bir hava istasyonu gördü ve ekrandaki değerleri de not aldı:

Ekranda yazan	Değer
K	14 °C
L	% 85
M	892 hPa
N	18 km/sa, batıdan
P	Son 24 saatte 12 mm

a) Ayşe'nin (1)-(5) numaralı gözlemlerinin her birinin iklim sisteminin hangi bileşeniyle (atmosfer, hidrosfer, litosfer, biyosfer, kriyosfer) ilgili olduğunu yazınız.

2a

b) Hava istasyonu ekranındaki K, L, M, N ve P değerlerinin her birinin hangi iklim değişkenini gösterdiğini yazınız.

2b

c) Ayşe'nin gözlemlerinden yararlanarak iklim sisteminin bileşenleri arasındaki iki etkileşimi açıklayınız. Her etkileşimde hangi iki bileşenin ilişkili olduğunu ve bu ilişkinin iklim değişkenlerinden hangisini nasıl etkilediğini belirtiniz.

2c

3. soru — 20 puan

Aynı enlem üzerinde, denizden iç kesime doğru sıralanan üç meteoroloji istasyonunun konumu şekildeki kesitte, uzun yıllar ortalaması verileri tabloda verilmiştir. Bölgede nemli hava kütleleri çoğunlukla denizden karaya doğru hareket etmektedir. S ile T istasyonları arasında, denize paralel uzanan yüksek bir dağ sırası vardır.

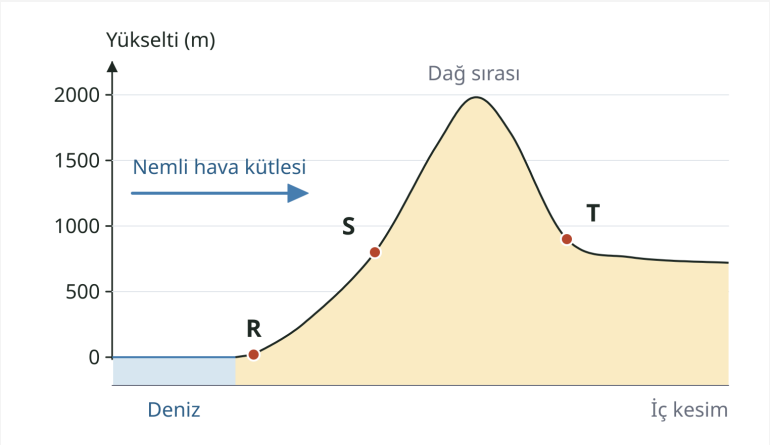

İstasyon	Konum	Yükselti (m)	Yıllık ortalama sıcaklık (°C)	Yıllık ortalama yağış (mm)
R	Kıyıda, dağın denize bakan eteğinde	20	15	900
S	Dağın denize bakan yamacında	800	11	1400
T	Dağın iç kesime bakan yamacında	900	10	420

3. soru (devam)

a) R ve S istasyonlarının verilerini karşılaştırarak yükselti ile sıcaklık arasındaki ilişkiyi belirleyiniz. Yükselti her 100 m arttığında sıcaklığın yaklaşık kaç °C değiştiğini işlemle gösteriniz.

3a

b) S ve T istasyonlarının yükseltileri birbirine yakın olduğu hâlde yıllık yağış miktarları çok farklıdır. Bu farkın nedenini, hava kütlesinin dağ sırası boyunca hareketini, sıcaklığını ve nemini ilişkilendirerek açıklayınız. Bu yolla oluşan yağışın adını yazınız.

3b

c) R istasyonunda yaz aylarında öğleden sonra rüzgârın denizden karaya, gece ise karadan denize doğru estiği gözlenmiştir. Bu durumu sıcaklık, basınç ve rüzgâr arasındaki ilişkiyi kurarak açıklayınız.

3c

4. soru

20 puan

Coğrafya kulübü, Türkiye'deki iki istasyonun iklimlerini karşılaştıran bir pano hazırlıyor. Uzun yıllar ortalaması veriler aşağıdadır (veriler prova için hazırlanmış temsilî değerlerdir).

A istasyonu

Ay	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Eki	Kas	Ara
Sıcaklık (°C)	10	11	13	16	20	25	28	28	25	20	15	12
Yağış (mm)	220	150	100	50	30	10	5	5	15	70	160	240

B istasyonu

Ay	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Eki	Kas	Ara
Sıcaklık (°C)	-2	0	5	11	16	20	24	24	19	13	6	1
Yağış (mm)	40	35	40	45	50	35	15	10	15	30	35	45

a) Panoya her istasyon için bir iklim grafiği konulacak. Bu grafiğin amacını yazınız. Sıcaklık ve yağış verilerinin grafikte hangi grafik türüyle gösterilmesi gerektiğini ve grafiği hazırlamak için gereken iki araç-gereci belirtiniz.

4a

b) Kulüp, aylık verileri mevsimlere göre sınıflandırmaya karar veriyor (kış: Aralık-Ocak-Şubat; ilkbahar: Mart-Nisan-Mayıs; yaz: Haziran-Temmuz-Ağustos; sonbahar: Eylül-Ekim-Kasım). İki istasyonun mevsimlik toplam yağış miktarlarını gösteren bir tablo hazırlayınız.

4b

c) Hazırladığınız tablodan ve sıcaklık verilerinden yararlanarak A ve B istasyonlarında hangi iklim türünün görüldüğünü yazınız. Her istasyon için iki kanıt gösteriniz.

4c

5. soru

20 puan

Yüksek bir dağın eteğindeki köyde tarım, yazın buzuldan beslenen bir derenin suyuyla yapılmaktadır. Bir araştırma ekibi buzulun ön ucunun konumunu ve köydeki istasyonun yaz ortalama sıcaklığını düzenli olarak ölçmüştür (veriler prova için hazırlanmış temsilî değerlerdir).

Yıl	Yaz ortalama sıcaklığı (°C)	Buzul ön ucunun 1990'daki konumdan geri çekilme miktarı (m)
1990	14,2	0
2000	14,6	35
2010	15,1	90
2020	15,7	170

Ekip, raporuna şu cümleleri karışık sırayla yazmıştır:

- K. Buzul eriyerek geri çekilir.
- L. Vadide sulama suyuna bağlı tarım zorlaşır.
- M. Fosil yakıt kullanımı ve ormansızlaşma nedeniyle atmosferdeki sera gazı miktarı artar.
- N. Yaz aylarında buzuldan beslenen derenin suyu azalır.
- P. Atmosferin tuttuğu ısı artar, ortalama sıcaklıklar yükselir.

5. soru (devam)

a) Tablodaki iki değişkenin 1990-2020 arasındaki değişimini karşılaştırınız. Buzulun her on yılda geri çekilme miktarını hesaplayarak geri çekilmenin hızı hakkında ne söylenebileceğini yazınız.

5a

b) K, L, M, N ve P cümlelerini neden-sonuç zinciri oluşturacak biçimde sıralayınız.

5b

c) Küresel iklim değişikliğinin bu köyde görülenler dışında dünya genelindeki iki sonucunu yazınız.

5c

ç) Tablodaki eğilim sürerse 2030 yılında buzul ve köy için neler olabileceğine ilişkin verilere dayalı bir öngörüde bulununuz. Köy halkının bu değişime uyum sağlamak için alabileceği bir önlemi gerekçesiyle yazınız.

5ç

Bitirdin mi? Kodu okut, sayfaların fotoğrafını yükle.

Yazın metne çevrilir; kontrol edip puanlatırsın: her soru MEB ölçütleriyle tek tek puanlanır, eksik kalan kısmı ve tam puanlık cevabı görürsün.

digikamp.com/ortak-yazili/9-sinif-cografya/prova

*** 2. yazılı provasında kâğıt okuma ve puanlama Pro'da. Senaryo tablosu ve sorular herkese açık: digikamp.com/ortak-yazili/9-sinif-cografya**

Bu prova MEB ODSGM'nin yayımladığı konu-soru dağılımına göre hazırlanmıştır; resmî sınav sorusu değildir. Çoğaltılabilir, sınıfta ücretsiz kullanılabilir. DigiKamp · digikamp.com